

Årsberättelse 2018

Innehåll

Detta är Hjärnfonden	3	Förvaltningsberättelse	13
Generalsekreterarens inledning	4	Allmänt om verksamheten	13
Nytt givarkoncept	6	Viktiga händelser under räkenskapsåret	15
Testamentsgåvor	7	Resultaträkning	20
Bertil och Alexandra Gyllings Stiftelse	8	Balansräkning	21
Fakta om hjärnans ohälsa i Sverige	10	Noter	23
Ny fakta om alkoholism	12	Revisionsberättelse	30

Omslagsbilden är tagen av fotograf Jesper Brandt
Produktion: STHLM Kommunikation & IR AB
Tryck: Exakta Print AB

Detta är Hjärnfonden

- Hjärnfonden är en insamlingsstiftelse som samlar in och fördelar pengar till svensk forskning och informerar om hjärnan och övriga nervsystemet, dess sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar.
- Vi är en ideell insamlingsorganisation utan statliga medel som är helt beroende av gåvor och testamenten från privatpersoner. Det är Sveriges enda insamlingsorganisation på hjärnans hela område.
- När du stöder oss kan du vara trygg i att ditt stöd används på bästa sätt. Vi har 90-konto vilket betyder att verksamheten granskas av Svensk Insamlingskontroll, som bevakar givarnas intressen genom att säkerställa att insamlingen sköts på ett ansvarsfullt sätt och att pengarna går till ändamålen utan oskäliga kostnader.
- Hjärnfondens vision är att ingen ska lida av hjärnans sjukdomar, skador eller funktionsnedsättningar i hjärnan. Genom våra ändamål att skapa mer resurser till forskningen och öka kunskapen om hjärnans ohälsa bidrar vi till att rädda liv, hitta nya botemedel, skapa fler friskår och öka livskvaliteten för alla drabbade.
- Sedan Hjärnfonden bildades för 25 år sedan har över 1 100 forskningsprojekt fått stöd och mer än 600 miljoner använts till forskning och information om hjärnan.
- Att öka kunskapen om hjärnan är en viktig uppgift. Genom samhällsengagemang och kunskapsspridning vill vi öka kännedomen om hjärnans ohälsa. Vi vill påverka politiker och andra beslutsfattare till att förbättra samhället för drabbade och närstående genom att öka acceptansen för hjärnans avvikelser.
- I Hjärnfondens Vetenskapliga nämnd sitter 23 av Sveriges främsta forskare inom neurovetenskap. Det garanterar att de insamlade pengarna går till den främsta hjärnforskningen och till projekt med hög kvalitet, nytänkande och originalitet inom svensk hjärnforskning.
- Var tredje svensk kommer någon gång i livet att drabbas av hjärnans ohälsa och nästan alla familjer har någon i sin närhet som är drabbad.
- De senaste 25 åren har hjärnforskningen gjort stora framsteg. Tack vare den tekniska innovationen och nya avbildningstekniker har vi fått helt nya möjligheter och förutsättningar för forskningen kring hjärnan och hjärnrelaterad ohälsa. Det har resulterat i flera genombrott, nya behandlingar och viktig kunskap.
- Forskning ger resultat. Idag har vi bland annat bättre behandling av MS, två revolutionerade metoder som får fler att överleva sin stroke, en nedkylningsmetod som räddar liv på för tidigt födda barn, magnetstimulering i hjärnan mot depression och tidigare upptäckt och diagnostisering av Alzheimers sjukdom.
- Forskning leder även till mer kunskap om hur man håller hjärnan aktiv, till bättre diagnostik, rehabilitering, vård men också om sömnens betydelse, stressens påverkan och livsstilsfaktorernas betydelse för hjärnan.

2018 delade vi ut rekordbelopp till hjärnforskningen

Stort tack till alla som bidragit till att Hjärnfonden kunde dela ut en rekordsumma till livsviktig hjärnforskning under 2018.

Det är med glädje jag ser tillbaka på 2018, återigen har vi slagit insamlingsrekord! Det är tack vare dig och alla andra givare som vi tillsammans samlade in 223,2 miljoner kronor. Vi kunde dessutom dela ut ett rekordbelopp till hjärnforskningen genom att vi finansierade 111 forskningsprojekt och 13 stipendier. Tack vare en mycket generös givare fick vi också ett exceptionellt stort testamente som gör att vi under 2019 kan göra en stor satsning på Alzheimerforskning. Det är ett fantastiskt resultat som gör att livsviktig hjärnforskning fortsätter och lägger grunden för framtida genombrott som räddar liv och förbättrar livskvaliteten för drabbade och deras närstående. Och det är medel som hjälper oss i vårt viktiga arbete med att sprida kunskap om hjärnan. Jag känner stor ödmjukhet inför all den generositet som du och många andra visar oss och vill rikta ett stort tack till dig som stödjer oss.

” Ditt stöd ger resultat och det finns många skäl att vara hoppfull.

Forskningen gör hela tiden framsteg och den tekniska utvecklingen går snabbt framåt

Forskningens framsteg räddar liv

Ditt stöd ger resultat och det finns många skäl att vara hoppfull. Forskningen gör hela tiden framsteg och den tekniska utvecklingen går snabbt framåt. Till exempel har Uppsala-forskare, med stöd av Hjärnfonden, tagit fram ett läkemedel som riktar sig mot det plack som uppstår i hjärnan vid Alzheimers sjukdom. En mycket lovande behandlingsform mot en svår sjukdom som nu genomgår de sista kliniska testerna.

I Umeå testas nya läkemedel mot den obotliga sjukdomen ALS och vid Lunds universitet produceras stamceller för behandling av Parkinsons sjukdom och forskarna hoppas kunna transplantera de första patienterna redan om 12–18 månader.

Dödligheten och funktionsnedsättningen efter stroke minskar tack vare bättre akut behandling och förebyggande

åtgärder, minskningar som hade varit omöjliga utan framgångsrik forskning och viktiga informationssatsningar.

Alla kan drabbas

Jag vågar påstå att i varje familj, släkt eller vänskrets finns någon eller några som är drabbade av hjärnans ohälsa. I samtal med vänner, kollegor och givare möter jag många personliga berättelser om hur deras liv påverkas av en hjärndiagnos.

Det är möten som berör mig lika starkt varje gång. Mammorna som berättar om sina barn som har epilepsi och den oro och ängslan de bär på dagligen, den förtvivlade kvinnan vars man har fått Alzheimer och inte längre känner igen henne eller föräldrarna vars barn har ADHD och som fortfarande måste kämpa varje dag för att deras barn ska få en dräglig skoldag.

Stressen i samhället ökar

När jag ser situationen i Sverige för alla de som drabbas av utmattningssyndrom blir jag beklämd. Det krävs krafttag för att förebygga stressen och för att öka acceptansen för att vi är olika. Det krävs också samhällsförändringar för att minska kraven på oss som medarbetare, förälder, vän och medmänniska. Vi arbetar därför långsiktigt i detta projekt, med stöd från Svenska Postkodlotteriet, för att samla den gemensamma kunskapen om hur stressen påverkar oss som individer, vad vi kan göra som arbetsgivare och de krav vi bör ställa på samhället.

De anhörigas sjukdom

Det är omkring 100 000 svenskar som lider av Alzheimers sjukdom och det är en sjukdom som drabbar både den sjuka och närstående hårt. Under 2018 har vi arbetat mot tre av WHO:s mål vad gäller demens och Alzheimers sjukdom. Målen är att fler personer som misstänks ha en demenssjukdom ska få en demensutredning, vi vill att anhöriga får bättre stöd och att deras vardag underlättas och vi vill att statens stöd till forskning om Alzheimer ökas.

Tack för ditt stöd och engagemang

Forskningen om hjärnan engagerar många och vi har fått 100 000 nya givare under året och många hjälper oss att nå fler människor genom att dela våra inlägg på Facebook, Twitter och Instagram. Stort tack till alla som engagerar sig och stödjer oss på olika sätt.

” Vi kommer att fortsätta att göra
vårt yttersta för att bidra till nya
framgångar som räddar liv och ger en
bättre livskvalitet

**Tillsammans driver vi svensk
hjärnforskning framåt**

Sverige ligger långt fram inom hjärnforskningen och har stått för många internationella framgångar. Vi kommer att fortsätta att göra vårt yttersta för att bidra till nya framgångar som räddar liv och ger en bättre livskvalitet. Jag hoppas du vill vara med på den resan. Tillsammans kan vi utveckla och driva svensk hjärnforskning framåt.

Anna Hemlin
Generalsekreterare

Ny möjlighet att investera i morgondagens forskningsframgångar

Nu provar Hjärnfonden ett nytt givarkoncept för filantroper som vill avsätta resurser till forskningsområden som är underfinansierade och där forskarna tror att det finns en stor möjlighet till framgång.

Hjärnfonden har under året arbetat fram ett givarkoncept som kan bidra till neurovetenskaplig forskning på ett helt nytt sätt. Vi har identifierat två strategier med stor potential till framsteg och som har implikationer för nya behandlingsformer och flera olika sjukdomar. Genom satsningen vill vi förenkla för forskarna att forska där de tror att de kan göra störst skillnad.

Som ett resultat av det här arbetet kommer vi under 2019 att kunna sammanföra filantroper och deras resurser med större forskargrupper.

– Vår förhoppning är att satsningen ska hjälpa Hjärnfondens filantroper att enklare hitta kvalitetssäkrade stora forskningsområden och forskargrupper som är underfinansierade. Då kan de göra stor skillnad och bidra till att öka livskvaliteten och rädda liv, säger Hjärnfondens generalsekreterare Anna Hemlin.

Vetenskapliga nämnden står för garantin

Hjärnfondens Vetenskapliga nämnd kommer att stå för garantin och kvalitetsstämpeln på de forskargrupper som får stöd i det här givarkonceptet. Forskargrupperna kommer också att stå i konkurrens med varandra vilket skapar starka ansökningar och en bra grund för goda resultat.

De två forskningsstrategier som identifierats är:

- Forskning som omfattar studier som befinner sig precis innan eller i början av kliniska prövningar. Stark finansiering i den här fasen möjliggör att fler läkemedel eller behandlingsmetoder kan testas på människan, en förutsättning för att hitta nya effektiva behandlingar. Många projekt fastnar i detta skede i brist på finansiering. Följden blir att projekt med möjligheter att förbättra patienters liv stoppas i ett kritiskt skede.

- Samverkan mellan svenska forskargrupper, tvärvetenskapligt över sjukdoms- och metodgränser. Här finns en stor potential att tillföra och utöka kunskap om metoder och tekniker som kan appliceras på ett eller flera sjukdomstillstånd. Idag finns få möjligheter till finansiering för samarbetsprojekt inom Sverige. Att investera i denna typ av projekt skulle leda till synergieffekter. Forskarnas chanser att ta tillvara den samlade expertisen från flera områden skulle förbättras vilket skulle maximera effekten av forskningen.

Under våren 2019 bidrar forskarna genom att skriva en kort sammanfattning av sina forskningsidéer enligt dessa två strategier. När forskarna gett sina förslag, granskas och grupperas de i underområden av Vetenskapliga nämnden. De utvalda områden kommer sedan presenteras för filantroper som vill veta mer om vilka områden som det går att stödja och engagera sig i.

– Genom att välja ut lovande forskningsområden från inkomna idéer med stor potential till framgång och sedan samla in medel från givare hoppas vi tillsammans kunna driva livsviktig neurovetenskaplig forskning framåt i Sverige, säger Cecilia Lundberg, ordförande i Hjärnfondens Vetenskapliga nämnd.

För att säkerställa hög vetenskaplig kvalitet kommer forskare som deltar i satsningens nästa steg att skicka in fullständiga forskningsansökningar som bedöms av Hjärnfondens Vetenskapliga nämnd.

Stort testamente möjliggör 50 miljoner kronor i en särskild utdelning

Testamentsgåvor utgör ett mycket viktig grund för svensk hjärnforskning. Om många fler som vill testamentera faktiskt gör det, skulle fler personers liv kunna räddas.

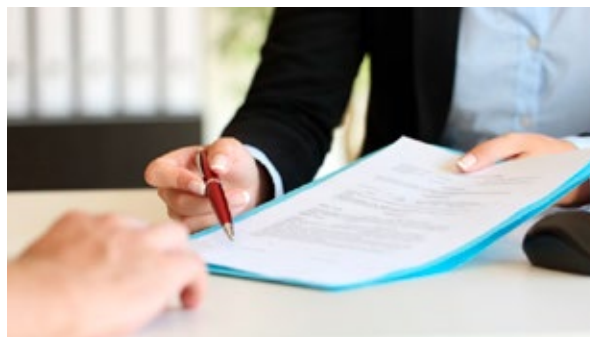
Under hösten 2018 fick Hjärnfonden en särskilt fin gåva i form av ett stort testamente från en kvinna vars båda föräldrar var drabbade av Alzheimers sjukdom. Hon tog själv hand om sina föräldrar och bodde de sista åren hemma hos sin mamma för att kunna hjälpa henne så mycket som möjligt under hennes svåra sjukdomstid.

Genom att skriva sitt testamente till förmån för Hjärnfonden och forskning inom Alzheimer ville testatorn bidra till att rädda fler liv och öka livskvaliteten för de drabbade och deras familjer. Hjärnfonden har tolkat det stora stödet som en vilja att bidra till en stor förändring inom Alzheimer-forskningen.

Detta medför att Hjärnfonden, tillsammans med den Vetenskapliga nämnden, under året utformat en särskild utlysning som vänder sig till alzheimerforskare. Dessa inbjuds till att ansöka om bidrag på mellan 1–3 miljoner kronor per år under tre år, med möjlighet till ytterligare två års förlängt bidrag efter utvärdering. Målet är att få kvalificerad, relevant och nyskapande forskning om tidig diagnos, banbrytande behandling eller nya mekanismer för Alzheimers sjukdom. Såväl grund- och preklinisk forskning, translationell och klinisk forskning samt vård- och omsorgsforskning uppmuntras.

En kamp mot klockan

De framgångar alzheimerforskarna söker är nya förbättrade behandlingsmetoder, som effektivare bromsar sjukdomsförloppet eller som rent av angriper själva sjukdomsorsaken. Och det är viktigt att forskningen går snabbt. I takt med att vi lever längre väntas antalet demenssjuka öka kraftigt. Varje år insjuknar cirka 20 000 svenskar i Alzheimers sjukdom. Ännu finns inget botemedel eller bromsmediciner. De behandlingsmetoder som finns kan bara lindra symtomen en tid. Det kan inte stoppa sjukdomsförloppet.

Om testamenten

Att skriva ett testamente är ett bra sätt att försäkra dig om att dina tillgångar fördelas som du själv vill. Sex procent av de som skriver ett testamente idag inkluderar också en gåva till en välgörenhetsorganisation.

Genom att skriva ett testamente förmedlar du din vilja för framtiden och underlättar samtidigt för dina anhöriga. Testamentet är en levande handling som kan förändras under livets gång, och det behöver inte vara skrivet i livets slutskede.

Som privatperson kan du testamentera hela kvarlåtenskapen eller en viss procent av ditt ägande till Hjärnfonden. Alternativt kan du ge ett bestämt belopp eller välja att testamentera föremål, värdepapper eller en fastighet som vi omsätter till pengar och vidarebefordrar till olika forskningsprojekt.

Då Hjärnfonden är en ideell insamlingsorganisation är vi befriade från kapitalvinstskatt som kan belasta kvarlåtenskap. Det gör stor skillnad om värdepapper, fastigheter eller bostadsrätter skiftas i sin helhet och då inte säljs av dödsboet.

Så kan du testamentera till Hjärnfonden

Det är enkelt att testamentera till Hjärnfonden. Du anger Hjärnfonden som testamentstagare i ditt testamente och specificerar vilken gåva du vill ge. Glöm inte att ange vårt organisationsnummer 802017-8664.

Mer information finner du på hjarnfonden.se/testamente. Där finns också en steg-för-steg-guide för att skriva ett testamente. Vill du ha mer information eller har frågor, kontakta vår testamenteshandläggare Marikka Knappertsbusch, 0722-14 12 21, testamente@hjarnfonden.se

Madeleine Gylling:

”Att stötta hjärnforskningen ger så mycket tillbaka”

Bertil och Alexandra Gyllings Stiftelse är en av de privata aktörer som årligen stödjer hjärnforskning genom Hjärnfondens donatorsprogram. Stiftelsens ordförande, Madeleine Gylling berättar om familjens stora intresse och engagemang för forskningen om hjärnan.

Madeleine Gylling är socionomen och kuratorn med det stora samhällsengagemanget. I slutet av 80-talet insjuknade hennes bror Patrik i leukemi och när familjen frågade vårdavdelningen om det var någonting de kunde göra för att underlätta för dem fick de svaret att det fanns en viss apparat som skulle behöva köpas in. Patriks sjukdom blev på så sätt startskottet för hennes föräldrar, Alexandra och Bertil Gylling, att starta upp sin stiftelse.

När Patrik gick bort fann vi en mening mitt i all sorg genom att hjälpa och stötta där behov fanns, berättar Madeleine. Genom mitt arbete som kurator har jag dessutom kommit nära många som drabbats av hjärnans ohälsa och ämnet ligger mig väldigt varmt om hjärtat.

Stöd till hjärnforskningen sedan 1990

När Alexandra och Bertil Gyllings Stiftelse bildades 1990 låg fokus främst på sjukvårdsutrustning och idag har ändamålen vuxit till att omfatta stöd för främjande av vetenskaplig forskning, beredande av undervisning eller utbildning, främjande av vård och uppfostran av barn samt utövande av hjälpverksamhet bland behovande. Stiftelsen har i många år varit ett stort stöd för några av de forskare som söker pengar hos Hjärnfonden.

– Hjärnan är ju involverad i nästan allting och i nästan alla familjer finns något som är kopplat till hjärnan. Att få vara med och föra hjärnforskningen framåt är helt fantastiskt med tanke på hur mycket som hänt de senaste 10 till 20 åren, säger Madeleine.

Fastnade för forskning om barnhjärnan

Just nu stödjer stiftelsen forskaren Eric Herlenius forskningsprojekt som handlar om andningsproblem hos spädbarn.

– När vi gick med i Hjärnfondens donatorsprogram fick vi fyra förslag på forskningsprojekt och vi fastnade direkt för Eric's forskning om barnhjärnan. Dessutom upplever vi att vi genom Hjärnfonden får så mycket tillbaka i form

Madeleine och Alexandra Gylling

av återkoppling om vad våra pengar faktiskt går till. Som medlemmar av donatorsprogrammet blir vi mycket väl omhändertagna vilket är en stor anledning till att vi hållit fast vid just Hjärnfonden i så många år.

Men för Madeleine ligger det också mycket känslor i valet av projekt att stödja.

– Jag hade en dotter som dog i hjärtfel 1990, berättar hon. Och hela vår familj är väldigt intresserad av hur man på ett tidigt stadium kan förebygga att något går fel i utvecklingen hos spädbarn. Med de här fantastiska svenska forskarna får vi följa utvecklingen av barnets hjärna och nu följer vi Eric ett år i taget. Forskarlaget var nyligen på besök hos oss och presenterade sitt arbete och vi kommer snart också att få träffa honom på labbet där han arbetar.

Är det viktigt för er att kunna stödja ett specifikt forskningsprojekt?

– Ja, vår vision är att ha några få projekt som vi följer, stöttar och värnar om och vi upplever att Hjärnfonden kan erbjuda oss precis det. Vi fördjupar oss noga i projekten för att försäkra oss om att pengarna hamnar rätt och tror att det är jätteviktigt att forskarna känner lite press på att prestera och rapportera tillbaka resultat. Vi märker också att forskarna själva håller med om att det är nyttigt för dem att få förklara sin forskning för personer som inte själva arbetar med hjärnforskning.

Filantropi i Sverige idag

Synen på filantropi – gåvor, donationer eller annan allmännyttig verksamhet utan krav på motprestation – har länge

varit omdiskuterad och är ibland något föråldrad och felaktig. Men Madeleine tycker sig ändå märka av en viss förändring idag, en vändande trend som förhoppningsvis gör att fler vågar närma sig filantropin.

– Vi pratar alltför lite om filantropi i Sverige idag, säger hon. Att skänka pengar har länge varit något man inte pratat speciellt högt om, men jag tror att det håller på att vända. Själv är jag väldigt stolt och glad över att vår familj har möjlighet hjälpa till, att vi kan bidra till att svensk hjärnforskning håller sig kvar i framkant, säger Madeleine.

Vad innebär Alexandra och Bertil Gyllings stiftelses stöd för forskningen?

Professor och överläkare Eric Herlenius har fått ekonomiskt stöd till sin forskning vid Karolinska Institutet från Gyllings stiftelse under tre år.

Stiftelsens stöd betyder oerhört mycket. För mig har det rent konkret inneburit att jag fått möjlighet att utöka mitt team med två anställda. Det ger mer muskler till forskningen och har även gett oss trygghet och en chans till långsiktig planering.

Forskning om plötslig spädbarnsdöd och andningskollaps

Eric Herlenius och hans kollegor forskar på andningskontroll hos spädbarn och för tidigt födda barn. Plötslig spädbarnsdöd har länge varit ett mysterium men forskarna börjar nu närma sig en förståelse för fenomenet då små barn plötsligt slutar andas.

– Vi tror att en systemisk inflammation kan vara en bidragande faktor då det hos riktigt små barn påverkar hjärnans andningscentrum väldigt kraftigt. Därför har vi tagit fram en metod där vi kan se förändringar hos barnet som tidigare upptäckts ett helt dygn senare, berättar Eric.

Vad hoppas ni kunna åstadkomma för forskningsresultat med hjälp av stiftelsens pengar?

– Dels en ökad förståelse för hjärnans utveckling. Vi skapar instrument och metoder som gör att vi tidigare kan upptäcka att ett litet barn är på väg att bli sjukt och kan då tidigt sätta in åtgärder. Vi kommer att rädda många liv tack vare det stöd till vår forskning som vi får via Gyllings stiftelse.

Vill du bli donator?

Som donator har du möjlighet att ta del av viktig, spännande och avgörande forskning på nära håll. Du väljer ett forskningsämne som engagerar dig och som du vill stödja. Hjärnfondens Vetenskapliga nämnds expertis garanterar att du genom Hjärnfonden stödjer kvalitet, nytänkande och originalitet inom svensk hjärnforskning. Tillsammans med oss väljer du ut ett specifikt projekt du vill stödja. Hjärnfondens donatorer består av en grupp privatpersoner och stiftelser som donerar betydande summor under en längre tid.

Så går det till rent praktiskt:

I ett samtal diskuterar vi möjligheterna för din medverkan och vilken forskning som engagerar och intresserar just dig. Under samtalet går vi igenom Vetenskapliga nämndens viktiga funktion för kvaliteten och Hjärnfondens forskningsområden. Du väljer i samråd med oss ett specifikt forskningsprojekt att stödja och följa närmare. Du följer ditt projekt på nära håll, allt eftersom forskningen går framåt, genom uppföljningsmöten en till två gånger per år. Du får också möjlighet att besöka laboratoriet och träffa forskningsgruppens medlemmar.

Du blir inbjuden till evenemang

Genom donatorsprogrammet får du också möjlighet att delta på seminarium och lyssna på föredrag som Hjärnfonden anordnar. Du blir inbjuden till evenemang som handlar om spännande, intressant och banbrytande hjärnforskning.

Vill du veta mer?

Kontakta Eva Lagercrantz
Ansvarig Donatorsrelationer
eva.lagercrantz@hjarnfonden.se
070-954 63 47

Fakta om hjärnans ohälsa i Sverige

Hjärnans ohälsa berör inte bara den drabbade utan hela familjen och många närstående. ALS, autism, stroke, epilepsi, Alzheimer, ADHD eller psykisk ohälsa, för att nämna några exempel, förändrar ofta hela livet.

Två till tre elever per klass har svårigheter som ofta inte syns på ytan. De har en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, NPF. Det gör att de är i behov av särskilt stöd. Många barn och föräldrar kämpar i det tysta för att få vardagen att gå ihop.

Av alla diagnoser är de psykiatriska diagnoserna det område som ökar mest och drabbar störst antal personer i Sverige. Psykisk ohälsa har blivit vårt största folkhälsoproblem. Stressrelaterad psykisk ohälsa är den vanligaste orsaken till sjukskrivning idag.

Mellan 130 000–150 000 svenskar lider av en demenssjukdom. Den vanligaste är Alzheimers sjukdom som står för 60–70 procent av samtliga fall. Om 50 år spås antalet Alzheimerpatienter ha ökat med 70 procent. Alzheimers sjukdom och stroke tillsammans ger upphov till flest dödsfall med 1 per 10 personer i Sverige.

DALY mäter sjukdomsburden

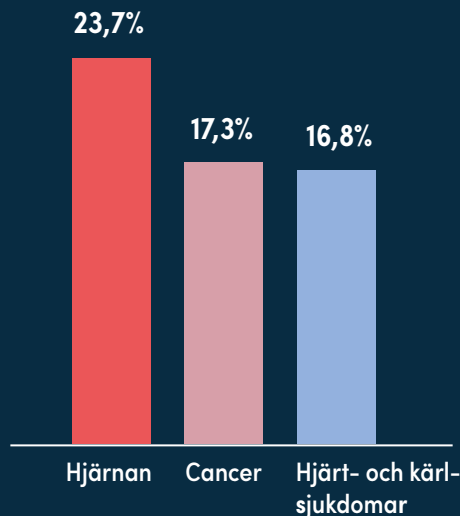
Världshälsoorganisationen tar regelbundet fram rapporter om hälsoläget i världen vilket innefattar data från 195 länder. WHO:s framtagna metod DALY, är ett mått på den övergripande sjukdomsburden för befolkningsnivån och är det mest använda mätverktyget. I Sverige kan man se att den totala sjukdomsburden för samhället, för hjärnans alla sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar är mycket stor. Och den är större procentuellt sett, 23,7 procent jämfört med cancer, 16,8 procent och hjärt- och kärlsjukdomar 17,3 procent. De totala samhällskostnaderna för hjärnans sjukdomar är enorma och uppgår till 165 miljarder kronor per år.

165 miljarder

De totala samhällskostnaderna för hjärnans sjukdomar är enorma och uppgår till 165 miljarder kronor per år.

Total samhällsburden uppdelat på olika sjukdomar

Hjärnans ohälsa i siffror

1,6 miljoner människor lider av ångest

650 000 personer har en depression

46 procent av alla sjukskrivningar utgörs av psykisk ohälsa

30 000 drabbas av stroke varje år

Mellan 130 000 och 150 000 personer har en demenssjukdom

100 000 av dessa lider av Alzheimers sjukdom

35 000 har schizofreni

190 000 har problem med ätstörningar

1 miljon personer plågas av migrän

60 000 drabbas av epilepsi

20 000 lever med Parkinsons sjukdom

20 000 har MS, multipel skleros

220–250 personer får diagnosen ALS

Var tionde barn som föds i Sverige får någon form av hjärndiagnos, som autism, dyslexi eller ADHD.

1 miljon

har en beroendesjukdom i form av alkoholproblem, drogmissbruk eller spelberoende.

46 procent

av alla sjukskrivningar utgörs av psykisk ohälsa.

Ny upptäckt kan förklara alkoholism

Alkoholberoende är ett stort folkhälsoproblem och det finns få effektiva behandlingsmetoder idag.

Ungefär 15–20 procent av de som dricker alkohol blir beroende. Varför vissa personer är mer sårbara och lättare än andra utvecklar ett beroende är fokus för Markus Heilig, professor vid Linköpings universitet, som fått forskningsbidrag från Hjärnfonden 2018.

Vi dricker i genomsnitt nio liter ren alkohol per invånare och år (15 år och äldre) i Sverige och cirka 80 procent av den vuxna befolkningen har druckit alkohol under de senaste 30 dagarna. Enligt CAN (Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning) var 300 000 svenskar alkoholberoende 2013.

– Jag är både läkare och forskare och i min forskningsgrupp vill vi identifiera mekanismer i hjärnan som kan användas som angreppspunkter för nya läkemedel mot beroendesjukdomar, säger Markus. Det är väldigt vanliga sjukdomar och behandlingsmöjligheterna är begränsade idag.

Alkoholberoende individer ändrar sitt beteende

När människor utvecklar ett beroende ändrar de i grunden sitt beteende. En av de viktigaste förändringarna är att den som är beroende väljer drogen framför andra hälsosamma alternativ som socialt umgänge eller att äta en god måltid. Vetenskapen om drogens skadliga effekter spelar heller ingen roll utan individen fortsätter med det destruktiva beteendet. För att förstå vad som gör att beteendet ändras har Markus Heiligs forskargrupp vidareutvecklat en metod där råttor lär sig att trycka fram en alkohollösning genom att trycka med tassens på en pedal. För att på ett bättre sätt fånga hur ett beroende får individen att välja alkoholen framför andra belöningar erbjöd forskarna råttorna ett alternativ till alkohol, nämligen sötat vatten.

– Det visade sig att en majoritet av råttorna valde en mer naturlig belöning i form av söt dryck när den möjligheten fanns. Men 15 procent fortsatte att välja alkohol. Det finns flera likheter mellan råttornas beteende och det vi ser hos människor med alkoholberoende. Till exempel så fortsatte de här råttorna att förse sig med alkohol även när det var förenat med ett visst obehag. Vi håller nu på att ta reda på vad som händer i hjärnan hos de råttor som verkar vara mer sårbara och lättare utvecklar ett beroende, säger Markus.

Markus Heilig, professor i psykiatri vid Linköpings universitet.

Störningar i amygdala hos de som väljer alkohol

Hans forskarteam har redan hittat en möjlig förklaring. Den grupp råttor som valde alkohol i stället för den söta drycken har en störning i kommunikationen mellan nervcellerna i amygdala, den del av hjärnan som är viktig för känslor och motivation.

En viktig fråga är om samma förändringar finns hos människor och för att besvara den frågan har forskarna undersökt hjärnvävnad från avlidna individer som varit alkoholberoende.

– Vi har sett precis samma molekylära förändringar i amygdala hos de personer som haft alkoholberoende som vi hittade hos de ”sårbara” försöksdjuren. Det gör att vi tror att vi kan använda den här djurmodellen för att leta efter nya mediciner mot alkoholberoende.

Nu går forskarna vidare och undersöker vad som händer när rättornas valsituation står mellan en social belöning och alkohol. Det, menar Markus, är mer likt de valsituationer som vi människor ställs inför.

Preliminära resultat visar att om råttorna får välja mellan att leka med en kompis eller att dricka alkohol så väljer även här en majoritet av djuren bort alkoholen. Men fortfarande finns en grupp sårbara individer som fortsätter att dricka alkohol.

Forskarna ska nu se om det är samma förändringar i amygdala som gör att de här djuren väljer alkohol i stället för lek.

– Vi vill också se om de mekanismer som vi upptäckt för alkoholberoende också gäller för andra beroendeframkallande medel som heroin eller det smärtstillande läkemedlet oxikodon, säger Markus.

Förvaltningsberättelse

Allmänt om verksamheten

Styrelsen för Insamlingsstiftelsen Hjärnfonden, 802017-8664, med säte i Stockholm får härmed avge årsredovisning för verksamhetsåret 2018.

Insamlingsstiftelsens ändamål enligt stadgarna:

”Stiftelsens ändamål skall vara att främja vetenskaplig forskning om hjärnan genom att lämna bidrag till vetenskaplig forskning och genom att informera allmänheten om vetenskaplig forskning kring hjärnan och dess sjukdomar.”

Det innebär att Insamlingsstiftelsen Hjärnfonden har två uppdrag:

- Det ena uppdraget är att stödja forskning kring hjärnan och dess sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar, vilket Hjärnfonden gör i form av postdoktorala stipendier och forskningsbidrag.
- Det andra uppdraget är att informera allmänheten om hjärnan och dess sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar.

Hjärnfonden är Sveriges största insamlingsorganisation på hjärnans område och har i 24 år verkat för att bygga upp resurser för mer forskning och kunskap om hjärnan.

Hjärnfonden bildades 1994 i samband med de stora tekniska genombrotten och de nya revolutionerade utbildningsmetoderna att kunna analysera gener, celler och hela vår aktiva hjärna. Det gav hjärnforskningen en rejäl skjuts framåt med många nya upptäckter och förvärvade kunskaper.

Vår vision

Hjärnfondens vision är att ingen ska behöva lida av sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar i hjärnan. Det långsiktiga målet är att rädda liv, bekämpa hjärnans ohälsa och arbeta för att alla drabbade, familjer och anhöriga, ska få bättre behandlingar, ökad livskvalitet och mer tid tillsammans. För att nå visionen krävs mer forskning på alla nivåer som gagnar förståelsen för hjärnan, nervsystemet och dess ohälsa. Det krävs också mer kunskap och information för att förebygga och upptäcka tidiga symtom, hur vi tar hand om vår hjärna, men också lyfta frågor om orättvisor och ojämlikhet samt minska den stigmatisering som är så vanligt förekommande.

Våra ändamål

Hjärnfonden bedriver ett aktivt insamlingsarbete för att möjliggöra neurovetenskaplig forskning. Det omfattar hjärnan och nervsystemets funktion och dess sjukdomar,

skador och funktionsnedsättningar. Med insamlade medel kan nyfikenhetsdriven och nyskapande forskning möjliggöras. Varje år delar Hjärnfonden ut forskningsbidrag och postdoktorala stipendier till de främsta forskarna i Sverige.

Hjärnfonden använder också insamlade medel för att sprida kunskap genom ett aktivt informationsarbete. Inom hjärnans mest förekommande sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar bedrivs informationsinsatser, med olika fokus och budskap, i olika kanaler för att nå fram till en så bred allmänhet som möjligt. Det sker huvudsakligen genom insamlingsbrev, webb och sociala kanaler, videofilmer och annonsering.

Så här arbetar Hjärnfonden

Hjärnfonden är helt beroende av alla generösa gåvor från privatpersoner, företag, fonder och organisationer. Alla gåvor som Hjärnfonden erhåller under ett år ligger till grund för de bidrag till forskare och postdoktorala stipendiater som utbetalas under nästkommande år.

Alla gåvor små som stora är lika värdefulla. Intresset för hjärnan och att stödja hjärnforskningen ökar och Hjärnfonden erbjuder många olika sätt att engagera sig på.

För dig som vill ge ett större belopp har Hjärnfonden ett donatorsprogram. Det ger en unik möjlighet att följa forskningen på nära håll och att stödja ett forskningsprojekt, som du själv är berörd eller engagerad av, under en längre tid.

Att bli månadsgivare, starta egen insamling, ge en minnesgåva eller istället för en födelsedag- eller morsdag-present, ge en gåva till hjärnforskningen, är andra exempel på möjligheter att stödja forskningen. Testamenten, värdepapper, aktiegåvor, aktiebrev och utdelningar utgör också en mycket viktig och ökande del av insamlingen.

Utlysning och forskningsstöd

Tack vare alla generösa gåvor kan forskare söka forskningsbidrag eller postdoktorala stipendier hos Hjärnfonden. Utlysningen sker en gång om året. I juni presenteras de forskare och forskningsprojekt som har fått finansiellt stöd i form av forskningsbidrag och i december kommunicerar vi vilka forskare som har fått postdoktorala stipendier. Antalet beviljade forskningsprojekt och stipendier baseras på summan av de insamlade medlen och den Vetenskapliga nämndens kvalitetskrav och godkännande.

Vetenskapliga nämnden

Nämnden som utses av styrelsen, består av 23 av landets främsta neurovetenskapliga experter. Vetenskapliga näm-

den gör alltid en noggrann granskning av de ansökningar som kommer in enligt fastställda kriterier. De garanterar att de forskare som får Hjärnfondens bidrag eller stipendier tillhör den svenska forskarelitén och att de insamlade pengarna går till forskningsprojekt inom den främsta hjärnforskningen. Den ämnesmässiga spridningen inom neurovetenskap är stor, både klinisk forskning och grundforskning finns representerad. Hjärnfondens Vetenskapliga nämnd utvärderar även forskarnas resultatrapportering. Arvode utgår till Vetenskapliga nämndens ledamöter.

Vetenskapliga nämnden har också en viktig roll för de givare eller filantroper som går med i donatorsprogrammet eller som vill vara med i den nya satsningen att stödja stora forskningsområden. Nämnden parar ihop givarens intresse med lämpligt forskningsämne och forskargrupp samt garanterar att finansieringen stödjer kvalitet, nytänkande och originalitet inom svensk hjärnforskning.

Styrelsen

Fram till maj bestod Hjärnfondens styrelse av sju personer. Efter majmötet avgick Susanne Hobohm. Styrelsen hade fem protokollförda sammanträden under året. Styrelsen ansvarar för stiftelsens organisation och den övergripande förvaltningen. De ska se till att bokföring och övriga ekonomiska förhållanden kontrolleras på ett betryggande sätt. Styrelsen ska fortlöpande kontrollera och bedöma stiftelsens ekonomiska situation. Minst 75 procent av intäkterna ska användas till stiftelsens ändamål, om det inte finns synnerliga skäl. Styrelsens ledamöter omfattas av Hjärnfondens jäv-policy. Styrelsearvoden utgår ej.

Mål och inriktning beslutas årligen av styrelsen liksom strategi och direktiv inför kansliets framtagande av verksamhetsplan för kommande år. Styrelsens arbete för året skall utvärderas mot bakgrund av det långsiktiga målet och antagen inriktning. Styrelsen följer även upp effektiviteten i Hjärnfondens administration.

Hjärnfondens styrelse har en bred erfarenhet, omfattande nätverk och stor samlad kompetens inom forskning, näringsliv och insamling.

I styrelsen ingår:

Peter Thelin, ordförande, delägare i hedgefonden Carven-Capital AB och förvaltare av Carve. Delägare i Brummer & Partners AB.

Else Ingeborn, Global Client Executive Large Corporates SEB, tidigare Swedbank och styrelseledamot i BRIS.

Lars Bergman, professor i nationalekonomi vid Handelshögskolan, i Stockholm.

Louise Westerberg, entreprenör och grundare av Stiftelsen Viktor Rydberg skolor.

Lars Olson, professor i neurobiologi och leder en forskningsgrupp vid Institutionen för Neurovetenskap,

Karolinska Institutet. Lars har varit engagerad i Hjärnfonden sedan dess tillkomst och var 2010–2015 fondens ordförande.

Fredrik Adolfsson, har ett förflutet inom IKEA, Naturskyddsföreningen och kommer senast från Västra Götalandsregionen som regionsutvecklingsdirektör.

Hedersordförande

Kjell-Olof Feldt, är hedersordförande, medverkade från starten när Hjärnfonden bildades och var styrelsens ordförande under 1994–2009.

Hedersmedlem

Per Nydahl, engagerad i Segulah AB och tidigare styrelsemedlem i Hjärnfonden.

Fyra av årets 13 postdoktorala stipendiater tar emot sina diplom

Scientific Advisory Board

Styrelsen utser även ett ”Scientific Advisory Board” vars uppgift är att stödja styrelsen framförallt rörande de vetenskapliga frågorna. För arbete i Scientific Advisory Board utgår inget arvode. Här ingår:

Sten-Magnus Aquilonius, Professor emeritus vid Institutionen för Neurovetenskap, Uppsala universitet.

Ingemar Ernberg, Professor i tumörbiologi vid Institutionen för mikrobiologi, tumör- och cellbiologi, Karolinska Institutet.

Hugo Lagercrantz, Professor i pediatrik vid institutionen för kvinnors och barns hälsa, Karolinska Institutet.

Torsten Wiesel, Professor i neurofysiolog och läkare. Torsten tilldelades 1981 Nobelpriset i medicin.

Gunnar Bjursell, Professor i molekylärbiologi, Göteborgs universitet.

Jonas Frisén, Professor vid Institutionen för cell- och molekylärbiologi, Karolinska Institutet.

Viktiga händelser under räkenskapsåret

Verksamhetsåret 2018 resulterade i nya rekordnivåer och genererade en insamling på totalt 223,2 miljoner kronor. Tack vare fler små gåvor, nya månadsgivare och ett exceptionellt stort testamente ökade insamlingen med 59 procent jämfört med 2017.

- Som ett resultat av insamlingen 2017 delade Hjärnfonden ut sammanlagt 83,4 miljoner kronor till den livsviktiga hjärnforskningen 2018, vilket är rekord sedan Hjärnfonden bildades.
- Hjärnfonden har utvecklat en ny möjlighet för filantroper att stödja svensk hjärnforskning. Genom en särskild satsning på stora forskningsområden kan givare stödja forskningsprojekt där det annars är svårt att hitta forskningsfinansiering och där det finns ett gap mellan finansiering och förväntade möjligheter till framgång. Det kan vara projekt som befinner sig i stadiet precis innan eller i början av kliniska prövningar.
- Tack vare den stora tillväxt som skett de senaste åren har Hjärnfonden påbörjat ett nytt strategiskt arbete och plan för att förtydliga Hjärnfondens inriktningsmål, fokusområden och vision. Ledningsgruppen har utökats och medarbetarskapet har förtydligats. Dessutom har flera nya roller tillsatts, samt arbetsrutiner och uppförandekoder setts över.
- Investeringar har gjorts i IT-infrastrukturen. Bland annat har ett helt nytt insamlingssystem implementerats för att stärka relationerna med nya och befintliga givare. En stor tillväxt i insamling och utdelning ställer större krav på stödjande IT-infrastruktur och administrativa rutiner.

- I ett specialprojekt om stressrelaterad psykisk ohälsa, finansierat av Svenska Postkodlotteriet lyfts frågan ytterligare om den ökade farliga stressen. Det är den sjukdom som skapar flest sjukskrivningar bland kvinnor i Sverige. Projektet pågår under två år.

Hjärnfonden växer

Insamlingsaktiviteter och resultat

Den totala insamlingen under 2018 uppgick till 223,2 miljoner kronor jämfört med 140,4 mkr 2017. Den största anledningen till ökningen är det stora testamente som Hjärnfonden fick från en privatperson, till förmån för forskningen om Alzheimers sjukdom. Tillsammans med fler stora gåvor samt fortsatt stöd från Svenska Potkodlotteriet genererade det insamlingsrekord 2018.

Hjärnfonden har under ett antal år haft ett stort fokus på att öka insamlingen genom investeringar för att nå fler givare och bli mer effektiva. Det har resulterat i att Hjärnfonden fått cirka 100 000 nya givare under 2018 där en stor andel valt att bli regelbundna givare. Insamlingsbrev som når hundratusentals givare runt om i Sverige är ett uppskattat sätt att stödja verksamheten och det mest effektiva sättet att nå nya givare.

Vi har också fått flera nya stora givare som antingen stödjer där det bäst behövs eller ingår i vårt donatorsprogram. Donatorsprogrammet är ett sätt att vara engagerad eftersom det ger god insyn i forskningen.

Den framgångsrika insamlingen är resultat av ett aktivt insamlingsarbete i form av fler insamlingsbrev till nya och befintliga givare, nya stora givare, ett nätverk av lojala och engagerade månadsgivare som regelbundet stödjer Hjärnfonden och ett större engagemang för att starta en egen insamling, som nu även kan göras via Facebook. Informationsarbetet och den spridning som många engagerade hjälper oss med bidrar också till de långsiktiga intäkterna.

Om Hjärnfondens forskningsstöd

Under år 2018 kunde Hjärnfonden dela ut sammanlagt 83,4 (52,5) miljoner kronor till den livsviktiga hjärnforskningen. Det är en rejäl ökning jämfört med året innan. Svensk hjärnforskning är internationellt framstående men samtidigt rejält underfinansierat och ligger långt efter andra forskningsområden som till exempel cancer.

Hjärnfonden stödjer forskningen på två olika sätt;

- Genom postdoktorala stipendier, som i regel beviljas för två år, till nyligen disputerade forskare. Stipendierna skapar förutsättningar för fortsatt forskning antingen i Sverige eller utomlands. Stipendiesumman uppgår till 300 000 kronor per år. Ansökningsperioden äger rum i maj varje år.
- Genom ett eller tvååriga forskningsbidrag, som beviljas till etablerade forskare inom hela det neurovetenskapliga området vid svenska universitet och högskolor. Forskningsbidragen är om minst 500 000 kronor per år. Ansökningsperioden äger rum i februari varje år.

Hjärnfondens Vetenskapliga nämnd väljer ut de bästa forskningsprojekten i en process med öppna utlysningar, i konkurrens och efter en noggrann sakkunnig granskning och prioritering. Det avgörande vid bedömningen är kvalitet, vilket betyder att alla projekt konkurrerar med varandra oberoende av forskningsområde. Projekt med nytänkande och originalitet premieras.

Projekten kan vara avgörande för att utveckla nya metoder och behandlingar som ger människor längre och friskare liv. Kunskap från ett forskningsområde kan resultera i avgörande insikter och upptäckter som kan appliceras på ett helt annat diagnosområde.

Forskningsbidrag

Under 2018 inkom 284 (283) ansökningar till forskningsbidrag, huvudsakligen från etablerade forskare inom neurovetenskapens olika fält. Bland ansökningarna kunde vi se ett ökat intresse för forskning om Alzheimers sjukdom. Hjärnfonden delade ut totalt 76,5 (47,2) till 111 (68) olika forskningsprojekt varav 35 (23) var tvååriga. Exempel på ämnesområden inom vilka projekt har beviljats: Alzheimers sjukdom, Parkinsons sjukdom, stroke, schizofreni, beroende, ADHD och depression.

70 procent av forskningsbidragen gick till preklinisk forskning, det vill säga forskning som har betydelse för hjärnans och nervsystemets grundläggande mekanismer och därmed bärighet för samtliga kliniska forskningsriktningar. 30 procent fördelades till forskning på patienter (klinisk), forskning som överbryggar grund- och klinisk forskning (translationell), forskning kring sjukdomsorsaker och riskfaktorer (epidemiologisk) samt vård- och omsorgsforskning. Av de beviljade bidragen gick 70 procent till män och 30 procent till kvinnor.

Stipendier

Av de 38 stycken (43) inkomna ansökningar för postdoktorala stipendier från forskare med olika bakgrund, kunde Hjärnfonden bevilja 13 stycken (11), om 6,9 miljoner kronor (5,3). Av dessa var 11 stycken tvååriga. Bland de beviljade anslagen var 77 procent till kvinnor och 23 procent till män.

Forskningsämnen representerar en bred ämnesmässig profil inom områden som ALS, Parkinsons sjukdom, bipolär sjukdom och traumatisk hjärnskada.

Vi sprider kunskap

Det råder stor okunskap om hjärnans många sjukdomar, skador och funktionsnedsättningar, bristfälliga kunskaper som kan leda till diskriminering. Psykiska sjukdomar är ett exempel där stigmatiseringen kan leda till hinder för full delaktighet i samhället.

Hjärnfonden vill bidra med relevant information kring hjärnrelaterad ohälsa. Genom påverkansarbete vill vi förbättra situationen för många drabbade. Uppgiften att informera om hjärnans sjukdomar, dess forskning, minska stigma men också hur vi kan förebygga hjärnans ohälsa, hur vi håller hjärnan igång och tar hand om vår hjärna, är därmed omfattande. Att livet sitter i hjärnan är något som berör alla.

Hjärnfondens fokusområden

Hjärnfonden har under året arbetat med följande fokusområden i sina olika kommunikationskanaler för att få ut information till så många som möjligt; psykisk ohälsa, Alzheimers sjukdom, neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) och stroke. Vi har inom varje tema lyft följande frågeställningar:

- Antalet personer som drabbas av stressrelaterade sjukdomar ökar kraftigt och kvinnor drabbas i större utsträckning än män. På sex år har sjukskrivningarna ökat med 140 procent. Enligt senaste uppgifter från Folkhälsomyndigheten känner sig 16 procent av befolkningen stressade och i åldern 16–29 år är andelen 26 procent. Vi vill bidra till att förändra strukturerna och attityderna i samhället med syfte att minska den stressrelaterade psykiska ohälsan. Vi måste få fler att förstå att det behövs mer forskning om stressrelaterad psykisk ohälsa (utmattningssyndrom). Det behövs också mer insikt och kunskap om hur man upptäcker tidiga symtom och hur du förebygger stressrelaterad ohälsa.
- I Sverige har vi 130 000–150 000 som är drabbade av en demenssjukdom. Av dem har cirka 100 000 Alzheimers sjukdom. Utöver ett stort mänskligt lidande för den drabbade och anhöriga innebär sjukdomen även stora samhällskostnader. Mellan år 2000 och 2012 steg den totala samhällskostnaden för demenspatienter i Sverige från 38,4 miljarder kronor till närmare 63 miljarder kronor. En förutsättning för att en demenssjuk och att dennes anhöriga

skall få den behandling, omvårdnad och stöd de behöver, är att de kognitiva symptomen upptäcks i tid, utredning görs, diagnos ställs och att behandling och andra stödfunktioner kan planeras och sättas in när det finns stort behov av detta.

- Två till tre elever i varje svensk skolklass har en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, en NPF-diagnos, som till exempel ADHD, autism eller Aspergers syndrom. Många föräldrar och skolbarn med NPF sliter hårt för att situationen i skolan ska fungera. Hjärnfonden vill öka kunskapen och förändra attityder kring barn och unga som lever med NPF-diagnoser. Vi vill ge bättre förutsättningar för barn och ungdomar att lära och ta del av undervisningen. Vi vill se individuella planer med anpassade insatser så att barn med NPF-diagnoser ska klara skolarbetet och nå sin fulla potential.
- Var 17:e minut får någon i Sverige en stroke och förlorar nödvändiga och självklara funktioner som måste läras på nytt, som att skriva, läsa, tala och röra sig. Vägen tillbaka är tuff och kräver stora rehabiliteringsinsatser. Men rehabiliteringen som strokedrabbade erbjuds skiljer sig stort mellan kommunerna i landet. Vi efterlyser mycket bättre samordning mellan kommun, landsting och hemtjänst, där det brister på många håll idag. Att kunna erbjuda bra rehabilitering och omsorg är av stor betydelse för den drabbades funktionsförmåga och livskvalitet.

Många kommunikationsätt

Hjärnfondens månatliga insamlingsbrev når hundratals mottagare runt om i landet. Breven är en central intäktskälla men också en viktig kanal för att sprida information och kunskap. I breven finns det alltid en intervju med en forskare och en drabbad eller närstående, som delar med sig av sin forskning och sina erfarenheter inom de diagnosområden som Hjärnfonden har valt att fokusera på.

Hjärnfondens webbplats är en viktig kanal för att sprida

kunskap och driva insamling. Där finns intervjuer med forskare, fakta och bakgrundsmaterial om olika diagnoser samt videofilmer där drabbade eller närstående berättar om sina erfarenheter att leva med en hjärnsjukdom. Det gör hjärnfonden.se till en mycket uppskattad informationskanal. Antalet besökare på webbplatsen uppgick till 1 128 351. Det var en ökning med 52 procent jämfört med året innan.

Vi är aktiva i sociala medier. Facebook är den största kanalen och Instagram växer stadigt. Sociala media skapar engagemang. Vi ser att många når oss med frågor och det är också en mötesplats för många som vill dela sina erfarenheter med andra eller bara få mer kunskap. Genom Twitter är vi med i debatten och frågorna som rör våra diagnoser och frågeställningar.

Hjärnans Dag är Hjärnfondens årliga kunskapsdag för allmänheten. Det samlar varje år runt 800 personer som får ta del av det senaste inom svensk hjärnforskning. Några av Sveriges främsta forskare och experter inom hjärnans område stod för innehållet under Hjärnans Dag 2018.

Specialprojekt

Under 2017 fick Hjärnfonden ta emot ett stöd från Postkodlotteriet för två specialprojekt som löper på 3 år. Det generösa stödet är på drygt 6 miljoner kronor.

Projektet handlar om kvinnors stress där antalet personer som drabbas av stressrelaterade sjukdomar ökar kraftigt och kvinnor drabbas i större utsträckning än män. På sex år har sjukskrivningarna ökat med 140 procent. Projektet har till syfte att ta ett större grepp kring problemet, få ansvariga parter att samlas kring frågan, skapa ett forum, stresslarmet.se, en sajt med information och stöd för drabbade och intresserade.

Dessutom deltar Hjärnfonden i ett projekt tillsammans med barnrättsorganisationen Friends, som erhöll ett bidrag från Postkodlotteriet på 6 miljoner i ett så kallat partnersamarbete. Syftet med projektet är att öka kunskapen om NPF, neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, i skolan. Brist på kunskap om NPF i skolan skapar negativa effekter i form av utanförskap vilket riskerar att elever hamnar i långvarig skolfrånvaro. Projektet innefattar en turnerande musikal, musikvideos, karaoke-app, kampanjsida och lärarhandledning.

Finansiella instrument

Hjärnfondens tillgångar hanteras utifrån en av styrelsen beslutad och godkänd placeringspolicy, vilken revideras årligen och senast i maj 2018. Hjärnfonden har en placeringsinriktning där en majoritet av tillgångarna i ett normalläge ska vara placerade i räntebärande tillgångar. Övergripande för alla placeringar är att etiska hänsyn skall tas, dvs en etisk och miljömässig bedömning skall göras av bolag innan investering sker.

Aktierisk omfattar aktiekursrisk, likviditetsrisk samt motpartsrisk. Med aktiekursrisk avses risken för värdeminskning på grund av förändringar i kurser på aktiemarknaden. I syfte att begränsa och kontrollera de risker som är förknippade med värdepappersförvaltning har styrelsen i placeringspolicyen fastställt de ramar som ska gälla för placeringar i aktier och aktierelaterade instrument som till exempel aktiefonder. Regler är också antagna som avgör med vilka motparter affärer kan göras. Placeringsresultatet och likviditet följs löpande upp på stiftelsens styrelsesammanträden. Hjärnfondens kapital förvaltas till största delen diskretionärt av en extern part, vilket innebär att Hjärnfonden ej själv fattar de löpande placeringsbesluten utan överlåtit detta åt förvaltaren. Förvaltaren har att förhålla sig till den av styrelsen beslutade placeringspolicyen.

Marknadsvärdet av innehavet av långfristiga värdepapper uppgick vid årets slut till 133 Mkr (95). Vid årets slut var fördelningen, beräknad på marknadsvärdet, 80 procent (64) i räntebärande tillgångar respektive 20 procent (36) i aktierelaterade tillgångar.

Resultat och ställning

Tack vare gåvor från många engagerade privatpersoner och företag kunde Hjärnfonden 2018 samla in 223,2 Mkr (140,4) till livsviktig forskning och information om hjärnan. Av detta belopp uppgår testamentet till 93,2 Mkr (35,5) och den enskilt största testamentsgåvan uppgick till 72,2 Mkr. Totalt har gåvor via testamenten ökat med 162 procent (189). Övrig insamling ökade med 25,2 Mkr (24,2) eller med 24 procent (30).

Under året har Hjärnfonden fördelat 127,0 Mkr (87,3) till ändamålen, forskning och information, där forskningskostnaderna uppgick till 84,4 Mkr (53,2) och kostnaderna för informationsändamålet uppgick till 42,6 Mkr (34,1).

Flerårsöversikter

Kostnadsfördelning, %	2018	2017	2016	2015	2014
Administrationskostnader/ Verksamhetsintäkter	2	2	3	3	3
Insamlingskostnader/ Verksamhetsintäkter	11	11	27	20	13
Ändamålskostnader/ Verksamhetsintäkter	57	62	83	99	65
Sammanställning i 3-årsperioder	2016 –2018	2015 –2017	2014 –2016	2013 –2015	2012 –2014
Verksamhetsintäkter, mkr	457	330	300	272	228
Ändamålskostnader, mkr	292	260	244	203	162
Ändamålskostnader/Verksamhetsintäkter, %	64	79	81	75	71

Flerårsöversikten är upprättad i enlighet med Svensk Insamlingskontrolls definitioner.

Kommentarer till årets resultat och ställning

Enligt Svensk Insamlingskontrolls regler ska minst 75 procent av insamlade under en treårsperiod delas ut till ändamålen. För den senaste treårsperioden har 64 procent (79) fördelats till ändamålen. Det stora testamentet som erhöles i halvårsskiftet är förklaringen till att Hjärnfonden ej når upp till de av Svensk Insamlingskontroll fastställda nyckeltal. Under år 2019 kommer Hjärnfonden att göra extra utlysningar/ bidrag och insatser på olika fokusområden i syfte att öka graden av ändamålsuppfyllelse.

Information om Hjärnfonden

Hjärnfonden står under tillsyn av Länsstyrelsen i Stockholms län och är innehavare av 90-konto och står därmed även under tillsyn av Svensk Insamlingskontroll.

Hjärnfonden, org nr 802017-8664, har sitt säte i Stockholm.

Hjärnfonden har bankgironummer 901-1255, plusgiro-nummer 90 11 25-5 och swishnummer 123-901 12 55.

Hjärnfonden är medlem i FRII – Frivilligorganisationernas Insamlingsråd. För information om FRII:s rekommendationer och etiska regler – se FRII:s webbplats, frii.se. Hjärnfonden följer FRII:s kvalitetskod och har upprättat en effektrapport. Effektrapporten för Hjärnfonden finns bland annat tillgänglig på Hjärnfondens webbplats, hjarnfonden.se

Resultaträkning

Tkr	Not	2018	2017
Verksamhetsintäkter	2	223 245	140 417
Verksamhetskostnader	3, 4		
Ändamålskostnader	5	-127 020	-87 290
Insamlingskostnader	6	-23 745	-16 119
Administrationskostnader	7	-3 606	-2 480
Verksamhetsresultat		68 874	34 528
Resultat från finansiella investeringar			
Resultat från värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	8	3 307	2 380
Ränteintäkter och liknande resultatposter		0	2
Summa resultat från finansiella poster		3 307	2 382
Resultat efter finansiella poster		72 181	36 910
Årets resultat		72 181	36 910
Förändring av ändamålsbestämda medel			
Årets resultat enligt ovan		72 181	36 910
Avsättning till ändamålsbestämda medel		-96 316	-24 512
Nyttjande av ändamålsbestämda medel		45 943	20 707
Kvarstående belopp för året/balanserat kapital		21 808	33 105

Balansräkning

Tkr	Not	2018-12-31	2017-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	9	0	192
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier	10	0	12
Finansiella anläggningstillgångar			
Långfristiga värdepappersinnehav	11	128 843	85 938
Summa anläggningstillgångar		128 843	86 142
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		0	1
Kortfristiga fordringar		437	294
Fastigheter avsedda för försäljning	12	750	0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	13	1 259	614
Summa kortfristiga fordringar		2 446	909
Kassa och Bank		72 948	31 903
Summa omsättningstillgångar		75 394	32 812
SUMMA TILLGÅNGAR		204 237	118 954
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital		420	420
Ändamålsbestämda medel	17	61 467	11 094
Balanserat kapital		93 266	71 458
Summa eget kapital		155 153	82 972
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		5 613	1 651
Beslutade ej utbetalade stipendier /forskningsbidrag	14	35 275	26 288
Övriga kortfristiga skulder		374	266
Skuld erhållna ej nyttjade bidrag	15	5 178	6 000
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	16	2 644	1 777
Summa kortfristiga skulder		49 084	35 982
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		204 237	118 954

Förändring av eget kapital

Tkr	Stiftelse- kapital	Eberts fond	Ändamåls- best. medel	Balanserat kapital	Totalt eget kapital
Ingående balans 2018-01-01	20	400	11 094	71 458	82 972
Ändamålsbestämt av givaren	–	–	96 316	-96 316	–
Utnyttjande	–	–	-45 943	45 943	–
Årets resultat	–	–	–	72 181	72 181
Eget kapital 2018-12-31	20	400	61 467	93 266	155 153

En specifikation över ändamålsbestämda medel finns i not 17.

Noter

Not 1. Redovisnings- och värderingsprinciper

Hjärnfondens redovisnings-och värderingsprinciper överensstämmer med årsredovisningslagen, BFNAR 2012:1 (K3) och FRIIs Styrande riktlinjer för årsredovisning. Principerna är oförändrade jämfört med föregående räkenskapsår.

Hjärnfondens intäkter

Intäktsredovisning

Intäkter redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Intäkter i form av gåvor och bidrag intäktsförs som huvudregel när gåvan sakrättsligt är genomförd. Om bidrag avser en bestämd tidsperiod periodiseras bidraget över denna period.

Gåvor

Gåvor redovisas som huvudregel som intäkt när de erhållits. En gåva som intäktsförts redovisas antingen som en tillgång eller kostnad beroende på om gåvan förbrukats direkt eller inte. Gåvor som Hjärnfonden avser att stadigvarande bruka i verksamheten redovisas som anläggningstillgång. Övriga gåvor redovisas som omsättningstillgång.

Gåvor värderas som huvudregel till verkligt värde.

I de fall Hjärnfonden lämnar en ersättning för att erhålla gåvan minskas gåvans värde med ersättningen.

Som gåvor inkluderas mottagna gåvor från allmänheten, företag, organisationer, samfund, privata och ideella fonder och stiftelser samt sponsoring.

Med gåva och testamente avses tillgång som lämnats utan krav på ekonomisk motprestation.

Bidrag

Bidrag redovisas som intäkt när villkoren för att erhålla bidraget har uppfyllts. Erhållna bidrag redovisas som skuld till dess att villkoren för att erhålla bidraget uppfylls.

Bidrag som erhållits för att täcka vissa kostnader redovisas samma räkenskapsår som den kostnad bidraget är avsett att täcka. Bidrag som hänför sig till en anläggningstillgång minskar anskaffningsvärdet.

Erhållna bidrag värderas till det verkliga värdet av den tillgång som organisationen fått eller kommer att få.

Hjärnfondens kostnader

Verksamhetskostnader

Hjärnfondens kostnader delas upp i ändamåls-, insamlings- och administrationskostnader. Fördelning görs i enlighet med Svensk Insamlingskontrolls anvisningar. Detta innebär att kostnader som har ett direkt samband med ändamål-suppfyllelse eller insamling redovisas under respektive

kostnadsslag. I fall det finns gemensamma kostnader i form av till exempel lokaler och personal sker fördelning på de olika kostnadsslagen efter skälighetsgrund. Kostnad som varken bedöms vara hänförlig till ändamålet eller insamling redovisas som administrationskostnad. Kostnad för forskningsbidrag och stipendier bokförs när beslut om tilldelning sker och Hjärnfonden förpliktigt sig att utge bidrag eller stipendier.

Leasing

Alla leasingavtal redovisas som operationella, det vill säga leasingavgiften redovisas linjärt över leasingperioden.

Ersättning till anställda

Ersättning till anställda i form av löner, sociala avgifter och liknande kostnadsförs i takt med att de anställda utför tjänster.

Eftersom alla pensionförpliktelser klassificeras som avgiftsbestämda redovisas en kostnad det år pensionen tjänas in.

Inkomstskatt

Hjärnfonden har ett allmännyttigt ändamål och är därmed inskränkt skattskyldig, vilket innebär att stiftelsen inte är skattskyldig för verksamhetsintäkter och kapitalintäkter. När stiftelsen erhåller rörelseinkomster är dock dessa skattepliktiga.

Tillgångar och skulder

Tillgångar, skulder och avsättningar värderas till anskaffningsvärde om inget annat anges nedan.

Anläggningstillgångar

Materiella och immateriella anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar enligt plan. Avskrivning görs systematiskt över den bedömda nyttjandeperioden. Härvid tillämpas följande avskrivningstider:

Inventarier

5 år

Finansiella tillgångar

Vid anskaffningstidpunkten värderas finansiella tillgångar till anskaffningsvärde med tillägg för direkta transaktionsutgifter.

Tillgångar, framför allt fastigheter, aktier och andra värdepapper, som doneras till Hjärnfonden värderas till

verkligt värde vid gåvotillfället. Gåvan bokförs som en omsättningstillgång om tillgången ska avyttras snarast möjligt. Om syftet är att behålla tillgången redovisas den som materiell eller finansiell anläggningstillgång. Intäkten som uppstår vid värdering till marknadsvärde redovisas bland Hjärnfonden intäkter.

I den mån det uppkommer en realisationsvinst/ – förlust vid avyttringen redovisas denna också i posten Gåvor om tillgången avyttras kort efter att gåvan erhållits. Om gåvan är av finansiell karaktär och Hjärnfonden väntat med försäljning i avsikt att erhålla ett bättre pris redovisas realisationsresultatet som en finansiell post.

Aktier och andelar

Aktier och andelar värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde (marknadsvärde).

Aktier och andelar som erhållits genom testamente eller gåva värderas till verkligt värde (ofta börskursen) vid gåvotillfället.

Alla tillgångar som innehas för riskspridning anses ingå i en värdepappersportfölj och betraktas därmed som en post

vid värdering enligt lägsta värdets princip respektive vid nedskrivningsprövning.

Fordringar

Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Ändamålsbestämda medel

I posten ändamålsbestämda medel i eget kapital redovisas ännu inte förbrukade gåvor och andra ändamålsbestämda medel. Se även Eget Kapital-rapporten.

Skuld för erhållna ej utnyttjade bidrag

I de fall stiftelsen erhållit bidrag men ännu inte uppfyllt villkoren redovisas bidraget som en skuld.

Skuld för beslutade ej utbetalda bidrag

I de fall Hjärnfonden fattat beslut om utbetalning av forskningsbidrag/stipendier och meddelat mottagaren men inte verkställt utbetalningen redovisas detta belopp som en kortfristig skuld.

Not 2. Verksamhetsintäkter

Gåvor som redovisats i resultaträkningen, Tkr	2018	2017
Insamlade medel		
Allmänheten	104 438	88 591
Företag	1 546	1 269
Svenska Postkodlotteriet/ Postkodföreningen	15 822	15 000
Andra organisationer	170	0
Stiftelser och fonder	7 630	0
Testamenten	93 187	35 548
Övriga verksamhetsintäkter	452	9
Summa	223 245	140 417
Gåvor som inte redovisats i resultaträkningen		
Annonser	4 000	3 500

Gåvor från Andra organisationer samt Stiftelser och fonder redovisades 2017 i posten "Allmänheten" eftersom denna information inte varit möjlig att ta fram innan det nya insamlingssystemet infördes under 2018.

Det är svårt att värdera vissa gåvor. För Hjärnfondens del gäller detta till största del annonsering. För att ge en förenklad bild av dessa gåvor har ovanstående värden

schablonmässigt beräknats. Den största delen av dessa belopp utgörs av utökad exponering i media (så kallade pluggannonser) i mån av plats, en mindre del utgörs av erhållna rabatter på kostnaden.

Utöver detta har Hjärnfonden främst erhållit hjälp från föreläsare.

Not 3. Leasingavgifter

Tkr	2018	2017
Framtida leasingavgifter förfaller enligt följande:		
Inom 1 år	815	798
1–5 år	384	1 108
Summa	1 199	1 906

Avtal om lokalhyror sträcker sig till och med maj 2020. Hjärnfonden leasar framförallt kontorslokaler och annan

kontorsutrustning. Kostnadsförda leasingkostnader uppgår till 663 Tkr (798).

Not 4. Löner, andra ersättningar och sociala kostnader samt medelantal anställda

Tkr	2018	2017
Löner och andra ersättningar:		
Styrelse	–	–
Vetenskapliga nämnden	662	470
Generalsekreterare	1 054	913
Övriga anställda	7 817	6 453
Totala löner och ersättningar	9 533	7 836
Sociala kostnader	4 301	3 720
(varav pensionskostnader inkl löneskatt)	1 406	1 279

Av pensionskostnaderna avser 347 Tkr (434) generalsekreteraren. Medelantalet anställda har under året uppgått till 16 (14) varav 12 (10) kvinnor. Könsfördelningen på balansdagen: 2 (3) kvinnor och 4 (4) män.

Könsfördelningen i ledningen på balansdagen: 1 (1) kvinna och 2 (1) män.

Not 5. Ändamålskostnader

Tkr	2018	2017
Forskning		
Under året beslutade stipendier	7 200	6 300
Återförda bidrag/stipendier	-420	-1 050
Bidrag till forskningsprojekt	76 650	47 250
Kostnader för Vetenskapliga nämnden	979	736
Summa	84 409	53 236
Information		
Kommunikationsaktiviteter	31 070	26 427
Personalkostnader	8 299	6 370
Övriga externa kostnader(IT, hyra, telefon, porto mm)	3 242	1 257
Summa	42 611	34 054
Summa ändamålskostnader	127 020	87 290

Not 6. Insamlingskostnader

Tkr	2018	2017
Tryck och marknadsföring	12 358	10 842
Personalkostnader	4 328	4 018
Nytt insamlingssystem	4 424	0
Övriga externa kostnader (IT, hyra, telefon, tackbrev mm)	2 635	1 259
Summa	23 745	16 119

Not 7. Administrationskostnader

Tkr	2018	2017
Personalkostnader	1 618	1 070
Externa kostnader (IT, hyra, revision, mm)	1 988	1 410
Summa	3 606	2 480

Not 8. Resultat från värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar

Tkr	2018	2017
Utdelningar	502	343
Realisationsresultat vid försäljningar	2 805	2 037
Summa	3 307	2 380

Under året har avtal slutits om diskretionär förvaltning av stiftelsens värdepappersportfölj.

Not 9. Immateriella anläggningstillgångar

Tkr	2018	2017
Balanserade utgifter för IT- projektet		
Ingående anskaffningsvärde	192	0
Årets aktiverade utgifter	0	192
Omklassificering	-192	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	0	192
Ingående avskrivningar	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	0	0
Utgående restvärde	0	192

Not 10. Inventarier

Tkr	2018	2017
Ingående anskaffningsvärden	431	431
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	431	431
Ingående avskrivningar	419	409
Årets avskrivningar	12	10
Utgående ackumulerade avskrivningar	431	419
Utgående restvärde	0	12

Not 11. Långfristiga värdepappersinnehav

Tkr	2018	2017
Ingående anskaffningsvärde	85 938	66 564
Årets anskaffningar	65 529	62 540
Årets försäljningar	-22 624	-43 166
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	128 843	85 938
Bokfört värde fördelat på tillgångslag		
Aktierelaterade värdepapper	29 161	26 481
Ränterelaterade värdepapper	99 682	59 457
Summa	128 843	85 938
Marknadsvärden fördelat på tillgångslag		
Aktierelaterade värdepapper	27 344	34 422
Ränterelaterade värdepapper	106 053	60 290
Summa	133 397	94 712

Not 12. Fastigheter avsedda för försäljning

Tkr	2018	2017
Fastigheter till försäljning	750	0
Summa	750	0

Posten avser bedömt verkligt värde på två fastigheter vilka erhållits som testamentsgåva och där försäljningarna ännu inte är genomförda.

Not 13. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Tkr	2018	2017
Förutbetalda hyror	200	64
Övriga förutbetalda kostnader	47	84
Upplupna intäkter	1 012	466
Summa	1 259	614

Not 14. Beslutade ej utbetalade stipendier/forskningsbidrag

Tkr	2018	2017
Tidigare år beslutade ännu ej utbetalade stipendier	4 650	3 488
Under året beslutade stipendier	7 200	6 300
Beslutade bidrag till forskningsprojekt ännu ej utbetalade	23 425	16 500
Summa	35 275	26 288

Not 15. Skuld erhållna ej nyttjade bidrag

Tkr	2018	2017
Bidrag från Postkodföreningen	6 000	6 000
Under året utnyttjat bidrag	-822	0
Kvarstående bidrag att nyttja under projektperioden.	5 178	6 000

Postkodföreningen beviljade Insamlingsstiftelsen Hjärnfonden ett projektbidrag om 6 Mkr vilket utbetalades i slutet av december 2017, för Projektet ”Kvinnors stress: en ojämlik och onödig folksjukdom”. Projektet var avsett att genom-

föras under åren 2018 - 2019. Projektet har nu senarelagts något och kommer att pågå under perioden 2018-06-01–2020-05-31. Under år 2018 har 822 Tkr tagits i anspråk.

Not 16. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Tkr	2018	2017
Personalrelaterade kostnader	1 339	1 025
Övriga poster	1 305	752
Summa	2 644	1 777

Not 17. Ändamålsbestämda medel

Tkr	2018	2017
Adhd	0	134
ALS	0	527
Alzheimer	54 952	0
Cerebral pares	609	45
Epilepsi	597	883
Hjärntumör	3 478	3 453
Migrän	135	121
Narkolepsi	39	31
Schizofreni	0	47
Stress	23	0
Stroke	1 566	3 434
Sömn	0	210
Traumatisk hjärnskada	0	2 175
Övriga forskningsområden	68	33
Summa	61 467	11 094

Stockholm 2019-04-12

Peter Thelin
ORDFÖRANDE

Fredrik Adolfsson

Lars Bergman

Else Ingeborn

Lars Olson

Louise Westerberg
VICE ORDFÖRANDE

Vår revisionsberättelse har lämnats 2019-04-29

Ulrika Granholm Dahl
AUKTORISERAD REVISOR

Jenny Granell
AUKTORISERAD REVISOR

Revisionsberättelse

Revisionsberättelsen avser årsredovisningen på sidorna 13-29.

*Till styrelsen i Insamlingsstiftelsen Hjärnfonden,
org.nr 802017-8664*

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Insamlingsstiftelsen Hjärnfonden för år 2018.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionsssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Det är styrelsen som har ansvaret för den andra informationen. Den andra informationen består av separat avgiven Årsberättelse för 2018 (men innefattar inte årsredovisningen och vår revisionsberättelse avseende denna).

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsre-

dovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera stiftelsen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de

inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Insamlingsstiftelsen Hjärnfonden för år 2018.

Enligt vår uppfattning har styrelseledamöterna inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen eller om det finns skäl för entledigande, eller
- på något annat sätt handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaper. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande.

Stockholm den 29 april 2019

Ulrika Granholm Dahl
Auktoriserad revisor

Jenny Granell
Auktoriserad revisor

Hjärnfonden

Hjärnfonden, Riddargatan 17 A, 114 57 Stockholm
08-40 60 800, hjarnfonden.se, facebook.com/hjarnfonden

Givarservice: 020-523 523

Plusgiro: 90 11 25-25

Bankgiro: 901-1255

